

De ‘vooy’ zorgt in 1749 voor amok in Dunse herberg

door Jan van Helvoirt

Op 8 november 1749 deed Jan Vromans in Hilvarenbeek ondertrouw en dat moest gevierd worden in de herberg van Schoormans. Zijn bruid Anna Peters woonde vlakbij op Dun in de boerderij recht tegenover aan de voet van de Dunse Bergen. De jongelui die uitgenodigd waren kwamen uit de Mierden en Dun. Immers: Jan Vromans woonde in Hooge Mierde. Andere benamingen die we met betrekking tot ‘vooy’ zagen: *kwanselbier*, *rijbier* en *boxembier*. Veel later sprak men van 'losschieten'. De oorsprong van ‘vooy’ zou afgeleid kunnen zijn van het Franse ‘voie’: weg, afscheidsfeest. Het ging er om dat er gratis bier geschonken werd op de gezondheid van het aanstaande bruidspaar. Het was ook een soort afscheidscadeau aan de achterblijvende jongelui in de buurt.

Mensen die niet uitgenodigd waren en niet tot de buurt behoorden, konden het verteerde zelf betalen. 's Avonds laat kwamen ook Adriaan en Jan van Spaendonk uit Hooge Mierde de herberg binnen, *ieder voorsien met een snaphaan*. Toen de gebroeders Van Spaendonk aanstalten maakten om te vertrekken maakten ze *enige woorden en verschil* met Elisabeth, de zuster van Jan Schoormans, over het *betaelen van het gelagh*. Schoormans sommeerde de Mierdenaren verschillende keren om zijn herberg te verlaten. Zijn vader Adriaan had in 1722 een ‘borgbrief’ gekregen en was vanuit de Mierde op Dun neergestreken.

Adriaan van Spaendonk riep woest: *Ick sal het huys in brant schieten, terwijl al het volck daer in is!* Onze kastelein trachtte te sussen: *Dat is niet fray gesproken om het huys in brant te schieten*. Waarop Van Spaendonk resoluut antwoordde: *Dat sal ick niet laten, vooral die er in huys of in de camer sijn!* En plotseling stiet hij *met den tromp van syn snaphaan op syn lijff aen*. Ook binnen in de herberg was het raak. Jan van Spaendonk gaf bij Philip Willems *een flinke snede door syn aengesigt*. Volgens de Mierdse getuigen Hendrik Nouwen had het slachtoffer *niemand een quaet woort hooren geven!*

Buurman Peter van de Sande was aanwezig als getuige. Volgens hem verlieten de gebroeders Van Spaendonk de herberg en dropen af. Het feest was meteen ten einde en de rust keerde terug op Dun. Totdat de zoon van Peter van de Sande mocht getuigen. In november 1796 trof Adriaan zijn buurman Michiel Rombouts, die woonde in de boerderij aan de voet van de Dunse Bergen waar ons eerder genoemde ‘bruidje’ Anna Peters geboren was, op de schuurvloer aan, *alwaer hij hem doot op syn rug vond leggen*. Op 27 november deed de chirurgijn De Lang schouwing: zelfmoord, *waarschijnlijk veroorzaakt door de compressie van een koord off strop*. In 1891 wiste de Beekse notaris de sporen van agressie op Dun uit door de complete hoeve voor de jacht te gebruiken en ... met veel geweld in de fik te schieten!

Het losschieten in 1749 vond plaats in de herberg van Jan Schoormans aan de Dunsedijk